

رابطه تحریک پذیری با پرخاشگری در دانش آموزان تک سرپرست (طلاق) با نقش میانجی انگیزه مشارکت در ورزش

شاهین کلانتری^۱

۱. دکترای روانشناسی حرکتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوارسگان

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه تحریک پذیری با پرخاشگری در دانش آموزان از خانواده طلاق با نقش میانجیگری انگیزه مشارکت در ورزش در شهرستان ابهر ۱۴۰۲-۱۴۰۳ می باشد. پژوهش حاضر از دسته پژوهشهای کاربردی و از نوع همبستگی به روش معادلات ساختاری می باشد که جامعه آماری مدارس متوسطه دوم دختران شهرستان ابهر که از خانواده های طلاق و بی انگیزه در به فعالیتها و مهارتهای حرکتی (جابجایی و دستکاری) بودند و از بین آنها نمونه ۲۵۰ نفری به صورت هدفمند در دسترس انتخاب شدند. اجرای پژوهش به صورت کتابخانه ای و میدانی استفاده از پرسشنامه های، انگیزه مشارکت در ورزش، تحریک پذیری و پرخاشگری بود. جهت تحلیل داده ها از نرم افزار spss نسخه ۲۳ و Amose نسخه ۲۳ استفاده و از ضریب همبستگی، رگرسیون و تحلیل مسیر به روش حداکثر درستنمایی استفاده شد. یافته های حاصل از پژوهش نشان داد همبستگی بین انگیزه مشارکت در ورزش با پرخاشگری، تحریک پذیری به ترتیب؛ ۰/۷۱۳، ۰/۸۷۸ است ($P < 0.001$). انجام آزمون به روش حداکثر درستنمایی نشان داد: با افزایش انگیزه مشارکت در ورزش (پرخاشگری و تحریک پذیری) در بین این دانش آموزان کاهش می یابد. مقدار CMIN/DF محاسبه شده برابر با ۱/۲۹۶ است. مقدار RMSEA برابر با ۰/۰۲۳ است. بین تحریک پذیری با پرخاشگری در بین این دانش آموزان با نقش میانجی انگیزه مشارکت در ورزش رابطه وجود دارد. و مشارکت افراد را در ورزشهای حرکتی افزایش می دهد. با توجه به نتایج حاصل از پژوهش می توان گفت انگیزه مشارکت ورزش می تواند خلا موجود این گونه نوجوانان را تا حدی جبران نماید. و آنها را در توان حرکتی و مشارکت مهارتهای حرکتی توانمند سازد.

کلیدواژگان: انگیزه مشارکت در ورزش، تحریک پذیری، پرخاشگری.

ایمیل نویسنده مسئول: shahinkalantari54@yahoo.com

The relationship between irritability and aggression in single-parent students (divorce) with the mediating role of motivation to participate in sports

Shahin kalantari¹

1. Ph.D. in Movement Psychology, Islamic Azad University, Khorasgan Branch

Abstract

The purpose of this research is to investigate the relationship between irritability and aggression in students from divorced families with the mediating role of the motivation to participate in sports in Abhar 1402-1403. The current research is of applied research and correlation type using structural equation method, the statistical population of second secondary schools of girls in Abhar city, who were from divorced families and unmotivated in activities and motor skills (moving and manipulation) and among them A sample of 250 people was selected in a targeted manner. The research was carried out in a library and field form using questionnaires, motivation to participate in sports, irritability and aggression. SPSS version 23 and Amose version 23 software were used for data analysis, and correlation coefficient, regression and path analysis were used using the maximum likelihood method. The results of the research showed the correlation between the motivation to participate in sports with aggression, irritability, respectively; 0.713 is 0.878.($P < 0.001$) Performing the test using the maximum likelihood method showed that: with the increase in the motivation to participate in sports (aggression and irritability) among these students decreases. The calculated CMIN/DF value is equal to 1.296. The value of RMSEA is equal to 0.023. There is a direct relationship between irritability and aggression among these students with the mediating role of motivation to participate in sports. and increases people's participation in sports. According to the results of the research, it can be said that the motivation to participate in sports can partially compensate for the existing gap of such teenagers and empower them in their movement ability and participation in movement skills.

Key words: *motivation to participate in sports, irritability, aggression.*

Corresponding author's email: shahinkalantari54@yahoo.com

خانواده تک والدی یکی از شرایط خاص خانوادگی است که به عنوان یک متغیر مهم محیطی به طور مستقیم و غیرمستقیم تأثیر ویژه‌ای بر رشد عمومی و ابعاد مختلف رفتار فرزندان به خصوص در زمینه سلامت روانی، جسمانی و سازش یافتگی آنها می‌گذارد. پژوهش‌ها موید این نکته است که کودکان این خانواده‌ها نسبت به خانواده‌های دو والدی با احتمال بیشتری دچار فقر اقتصادی، اعتماد به نفس پایین و ترک تحصیل می‌شوند (شکرزاده، ۱۳۹۰). رفیعی (۱۴۰۲) در پژوهشی نشان داد مشکلات رفتاری دانش آموزان تک والدی تحت پوشش بیشتر از دانش آموزان دو والدی است و مشکلات رفتاری دختران بیشتر از پسران است همچنین تک والدی بودن تأثیر معناداری در پرخاشگری و فزون کنشی آنها دارد. پرخاشگری از دیدگاه کلی واکنشی نامناسب در برابر یک موضوع (چه کودک و چه بزرگسال) وسیله‌ای رفتاری برای رسیدن به هدفی (بریکاس و همکاران^۱، ۲۰۱۸). سطح پرخاشگری کودکان و نوجوانان از موقعیتی به موقعیت دیگر فرق می‌کند (لین و همکاران^۲، ۲۰۲۰). کمبود اعتماد به نفس، تجربه آزار، سرزنش، روش تربیتی غلط، الگوهای نامناسب در خانواده و افسردگی می‌توانند از دلایل پرخاشگری در فرزندان باشند (مارتی و کریستینور^۳، ۲۰۲۰). از سویی تحریک پذیری^۴ را ویژگی شخصیتی و مرتبط با پرخاشگری دانسته‌اند که از فرضیه پرخاشگری- ناکامی میلر^۵ ناشی می‌شود (صوفیا و کروز^۶، ۲۰۱۷). تحریک پذیری به عنوان تمایل به واکنش به احساسات پرخاشگرانه، تکانشگری، خصومت طلبی و رفتارهای ناکامی و اضطراب در عدم توافق تعریف شده است (لی و همکاران^۷، ۲۰۲۰). یافته‌ها به روشنی نشان می‌دهد که تحریک پذیری می‌تواند تأثیر تحریکات مضر را با افزایش برانگیختگی توسط بازدارنده‌های پردازش شناختی- هیجانی یا با تقویت فقدان کنترل شخصی نسبت به منبع هیجان، تقویت نماید (کوربینیکو و همکاران^۸، ۲۰۱۹). در همین راستا، جونسون و همکاران^۹ (۲۰۲۲) معتقدند افراد تحریک پذیر برای عصبانی شدن مستعدترند و حتی کوچکترین تحریک را به عنوان خطر و مشکل تلقی می‌کنند. از سویی وقتی کودکی از داشتن برخی امتیازها خواسته و ناخواسته محروم می‌گردد تحریک پذیری اضطراب و خشونت و پرخاشگری او افزایش یافته و جهت جبران این کاستیها دچار اختلالات روانی می‌گردد تا بتواند این مشکل را مخفی یا بزرگ نماید (کوربینیکو و همکاران، ۲۰۱۹). یکی از راهکارهایی که می‌توان جهت تخلیه و نشاط این گروه و سایر گروههای افراد جامعه لحاظ کرد ورزش و مشارکت در ورزش است. مشارکت در چارچوب ورزش، حالتی غیرقابل مشاهده از انگیزش نسبت به یک فعالیت تعریف شده است که به وسیله یک محرک یا موقعیتی ویژه برانگیخته می‌شود (حیدری، ۱۳۹۸). مشارکت ورزشی، ساختاری چندوجهی تصور شده است که نشاندهنده درجه‌ای است که شرکت در فعالیتهای ورزشی، جزء

¹ Birkás et a² Lin et al³ Malti, T., & Krettenauer, T.⁴ irritability⁵ Miller⁶ Sofia, R., & Cruz, J. F. A⁷ Li, X., Li, B., Lu, J., Jin, L., Xue, J., & Che, X.⁸ Korobeynikov, G., Cynarski, W. J., Mytskan, B., Dutchak, M., Korobeynikova et al⁹ Jonason et al

اصلی زندگی فرد می‌شود و هر دو ارزش خوشی و نمادین را ارائه می‌دهد (زاده و همکاران، ۱۳۹۹). مشارکت فرایندی از خودآموزی اجتماعی و مدنی است، زیرا فعالیت برای مشارکت مستلزم تغییر حالت ذهنی و روانی در تمامی سطوح اجتماعی است (پبله و همکاران، ۱۳۹۷). امکسیرا^۱ و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی دریافتند دخترانی که از سوی شبکه‌های اجتماعی همچون خانواده مورد حمایت واقع شده‌اند، تمایل بیشتری به مشارکت در فعالیتهای ورزشی داشته‌اند تا به نسبت دخترانی که حمایتی از سوی آنها دریافت نکرده‌اند. مرزوقی و همکاران (۱۳۹۸)، در پژوهشی در زمینه ورزش آموزشی به این نتیجه رسیدند که امروزه به یک راهبرد و رویکردی جدید و متفاوت برای افزایش مشارکت در ورزش دانش آموزان پسر و دختر نیاز است. برخی مطالعات نشان داده‌اند که ورزش در مدارس و مشارکت در فعالیتهای بدنی در کودکی و نوجوانی ممکن است منجر به روابط بین فرهنگی (کنیوس^۲، ۲۰۱۸)، پیش بینی سلامت روان و سلامت ذهنی (کورتس^۳، ۲۰۱۹) در صورت ایجاد عادت، مزایای ماندگاری در سلامت افراد، به ویژه در بزرگسالی بوجود آورد (آقایی و همکاران، ۱۴۰۰). قنبری و همکاران (۱۳۹۹) بر مبنای این مسئله از مسئولان ورزش مدارس، خواستند تا زمینه‌های مناسب را برای فعالیتهای ورزشی ایجاد کنند تا در کنار آن، موجبات شادی و نشاط، پیشرفت تحصیلی و موفقیت درسی دانش آموزان را فراهم آورند. متقی شهری و همکاران (۱۳۹۸) با بررسی انگیزه‌های مرتبط با مشارکت در درس تربیت بدنی در بین دانش آموزان، اذعان داشتند که چهار متغیر حمایت خانواده، حمایت دوستان، ارزش ادراک شده و توانایی ادراک شده، با مشارکت در ورزش دانش آموزی رابطه دارند. با توجه به اینکه فرزندان طلاق بخاطر خلا ناشی از کمبود عاطفه و نبود یکی از والدین در تنگنا و اختلالات پرخاشگری و تحریک پذیری می‌باشند هدایت این دسته افراد جهت تحریکهای مثبت و مشارکت و رقابت در ورزش هم در سلامتی و هم در آینده آنها اثرات مطلوب خواهد گذاشت. از این رو در این مقاله به نقش مشارکت در ورزش در بین افراد طلاق پرداخته خواهد شد تا پاسخی به این سوال داده شود که: مشارکت در ورزش با پرخاشگری در دانش آموزان تک سرپرست (طلاق) با نقش میانجی تحریک پذیری چگونه خواهد بود؟

روش پژوهش

این مقاله از لحاظ هدف کاربردی و جز دسته پژوهشهای همبستگی می‌باشد. که جهت بررسی این پژوهش از ابزار پرسشنامه (تحریک پذیری، پرخاشگری و پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی (گیل و همکاران ۱۹۸۳) استفاده شد. در مطالعه حاضر متغیر مستقل، پرخاشگری، متغیر وابسته تحریک پذیری و میانجی مشارکت فرد در ورزش بود. جامعه آماری دانش آموزان مقطع متوسطه دوم، شهرستان ابهر که از خانواده‌های طلاق بی‌انگیزه در به فعالیتهای و مهارتهای حرکتی (جابجایی و دستکاری) بودند. به روش نمونه گیری در دسترس از روی متغیرهای آشکار و پنهان به تعداد ۲۵۳ نفر شناسایی شد. (لازم به توضیح است این تعداد بر اساس مطالعه پرونده دانش آموزان مورد مطالعه در پژوهش با مشارکت معاون و مدیر مدرسه شناسایی شد و در برخی پرونده ها اطلاعات یا کامل نبود یا اطلاعاتی مبنی بر طلاق وجود نداشت هرچند آمار تک

¹ Maxera

² Knaus

³ Koorts

سرپرستهای خانواده شهدا، فوت یکی از والدین در پرونده‌ها وجود داشت با توجه به هدف پژوهش ما به دنبال خانواده‌های طلاق بودیم.) و با استفاده از آزمون مقادیر کیزر- میر- الکین و آزمون بارتلت کفایت انجام حجم نمونه تعیین شد؛ سپس پرسشنامه‌ها در بین ۲۵۳ نفر از دانش‌آموزان مدارس دخترانه شهر ابهر توزیع و تعداد ۲۵۰ نفر جمع‌آوری گردید. معیار ورود در این مطالعه دانش‌آموزان دارای والدین طلاق (زندگی به همراه؛ پدر، حضور مادر یا قیم مادر بزرگ یا پدر بزرگ) که از زمان طلاق چند ماه می‌گذرد بودند. معیار خروج، خستگی و عدم تمایل همکاری دانش‌آموزان برای مطالعه بود. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمونهای آماری استنباطی از همبستگی از معادلات ساختاری تحلیل مسیر با استفاده از نرم افزار آیموس استفاده شد. (لازم به توضیح است در مرحله اول جهت شناسایی دانش‌آموزان از خانواده‌های طلاق، نامه‌ای از خطاب به آموزش و پرورش استان مراجعه و طبق مکاتبات لازم تعداد از کل دانش‌آموزان ۳۰۱۴ نفر به تفکیک تعداد دانش‌آموزان مدارس به ترتیب (فرازنگان ۱۰۵ نفر، بنت الهدی ۲۲۶ نفر، الزهرا ۲۰۰ نفر، حجاب ۱۷۶ نفر، پروانه ۷۳ نفر، عفت و رضوان ۲۴۰ نفر، ۱۵ خرداد ۱۲۷ نفر، کوثر ۲۰۰ نفر، عرفان ۱۲۳ نفر، تلاش ۳۰۳ نفر، ایران ۲۶۴ نفر، رازی ۳۱۲ نفر، رقیه (س) ۱۵۰ نفر، لاله ۱۳۱ نفر، سما ۱، ۱۷۸ نفر، سما ۲، ۱۱۶ نفر، پاکان ۵۰ و پروین اعتصامی ۴۰ نفر) می‌باشد. به صورت نمونه‌گیری در دسترس ۲۵۳ نفر نمونه شناسایی شد که (۳ نفر از مدرسه فرزنانگان، ۸ نفر از مدرسه بنت الهدی، ۵ نفر مدرسه الزهرا، ۳۵ نفر از مدرسه حجاب، ۹ نفر مدرسه پروانه، ۳۰ نفر مدرسه عفت و رضوان، ۲۰ نفر از مدرسه ۱۵ خرداد، ۳۳ نفر مدرسه کوثر، ۱۰ نفر مدرسه عرفان، ۲۰ نفر مدرسه تلاش، ۶ نفر مدرسه ایران، ۳۵ نفر مدرسه رازی، ۱۷ نفر مدرسه رقیه، ۱۳ نفر مدرسه لاله، ۵ نفر مدرسه سما ۱، ۴ نفر از مدرسه سما ۲، ۰ نفر مدرسه پاکان، ۰ نفر مدرسه پروین اعتصامی) شناسایی شد. سپس با دادن تمرینات حرکتی (جابجایی و دستکاری) توانایی و میزان علاقه این افراد بررسی گردید و با توجه به گزارش کار معلم ورزش هر گروه از مدارس دانش‌آموزان هدف با موضوع تطبیق پیدا کرد و در جریان روند مطالعه قرار گرفت.

ابزار گردآوری داده‌ها (پرسشنامه تحریک پذیری)

پرسشنامه تحریک‌پذیری کریک، هیتان، مارکوا و بریوس (۲۰۰۶) (به نقل از پور خیابانی ۲۰۲۴) ۴ آیتم جامعه‌پذیری، سطح فعالیت، واکنش درماندگی و ترس و خشم که شامل ۱۵ سوال بوده و بر اساس طیف لیکرتی از اصلاً (۰) تا زیاد (۳) نمره‌گذاری می‌شود. این پرسشنامه در ایران توسط دانش و جهرمی ۱۳۹۹ هنجاریابی شده است. پایایی آن به روش ضریب آلفای کرونباخ در نسخه اصلی برای کل آزمون برابر با ۰/۹۰، بین دو نیمه آزمون برابر با ۰/۷۸ می‌باشد که اعتبار آن پس از گذشت دو هفته ۰/۸۲ به دست آمد. پایایی نسخه ترجمه‌شده نیز با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به دست آمده است که این میزان نشانگر اعتبار این مقیاس و قابلیت استفاده علمی آن می‌باشد.

پرسشنامه استاندارد پرخاشگری ویلیامز و همکاران (۱۹۹۶)

پرسشنامه پرخاشگری توسط ویلیامز و همکاران (۱۹۹۶) به منظور سنجش درگیری تحصیلی در دانش آموزان طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۲۶ سوال و ۲ مولفه پرخاشگری فیزیکی-خشم و پرخاشگری کلامی-خصوصیت می-باشد و بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت به سنجش پرخاشگری می‌پردازد.

پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی (گیل و همکاران ۱۹۸۳)

پرسشنامه استاندارد انگیزه مشارکت ورزشی (گیل و همکاران، ۱۹۸۳) متشکل از ۳۰ گویه و ۸ خرده مقیاس (شاخص موفقیت، گروه‌گرایی، آمادگی، تخلیه انرژی، عوامل موقعیتی، بهبود مهارت، دوست‌یابی، تفریح و سرگرمی) است که پاسخ به گویه‌ها بر اساس طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت (خیلی مهم، مهم، تا اندازه مهم، غیر مهم و خیلی غیر مهم) کدگذاری شده است. برای تعیین اعتبار عاملی اکتشافی، از روش تحلیل عاملی مؤلفه‌های اصلی، برای تعیین اعتبار عاملی تأییدی، از الگوی معادلات ساختاری و برای تعیین ثبات درونی و پایایی آزمون-آزمون مجدد، از روش‌های آلفای کرونباخ و رابطه‌ی همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج نشان دادند که پرسشنامه‌ی انگیزش شرکت با تعیین هفت عامل انگیزشی دارای اعتبار سازه‌ی عاملی به نسبت قابل قبولی است. همچنین ثبات درونی و پایایی زمانی این پرسشنامه و عوامل آن مورد تأیید است (شفیع زاده، ۱۳۸۵).

یافته‌های پژوهش

بررسی ویژگی جمعیت شناختی افراد مورد مطالعه در جدول ۱ نشان داد ۷۲ نفر (۲۸/۸ درصد) همراه مادر، ۱۳۵ نفر (۵۴ درصد) همراه پدر، ۲۳ نفر (۹/۲ درصد) همراه پدر بزرگ و مادر بزرگ و ۲۰ نفر (۸ درصد) در کنار سایر اقوام زندگی می‌کنند.

جدول ۱: فراوانی و درصد وضعیت سرپرستی دانش آموزان

متغیر	فراوانی	درصد
همراه مادر	۷۲	۲۸/۸
همراه پدر	۱۳۵	۵۴
همراه پدر بزرگ و مادر بزرگ	۲۳	۹/۲
سایر اقوام	۲۰	۸
جمع کل	۲۵۰	۱۰۰

در جدول ۲ نتایج بررسی سن دانش آموزان مورد مطالعه نشان داد که؛ کمترین سن ۱۶ و بیشترین ۱۸ با میانگین ۱۶/۹۲ و انحراف معیار ۰/۸۴۹ است.

جدول ۲: بررسی وضعیت سنی دانش‌آموزان مورد مطالعه

متغیر	تعداد	مینیمم	ماکسیمم	میانگین	انحراف معیار
سن	۲۵۰	۱۶	۱۸	۱۶/۹۲	۰/۸۴۹

نتایج حاصل از پاسخ پرسشنامه‌ها نشان داد: از ۲۵۰ نفر افراد مورد مطالعه در بررسی تحریک پذیری: کمترین نمره ۳۶، بیشترین ۵۷ با میانگین ۴۸/۵۲ و انحراف معیار ۶/۰۴۲ است، همچنین نمرات پرخاشگری، کمترین نمره ۷۰ و بیشترین نمره ۱۳۰ با میانگین ۱۰۵/۹۷ و انحراف معیار ۱۰/۰۵۴ است. همچنین نمرات مشارکت ورزشی، کمترین نمره ۲۱ و بیشترین نمره ۸۴ با میانگین ۶۹/۶۷ و انحراف معیار ۷/۷۸۶ است. همچنین نمرات خرده مقیاس پرخاشگری: پرخاشگری فیزیکی به خشم و پرخاشگری کلامی و خصوصی به ترتیب دارای میانگین ۵۷/۰۲ و ۴۹/۵۶ با انحراف معیار: ۵/۰۴۶ و ۴/۳۵۵ با کمترین مقدار ۴۰ و بیشترین مقدار ۷۰ و ۶۰ است. عامل تحریک پذیری به ۴ شاخص: جامعه پذیری، سطح فعالیت، واکنش درماندگی و ترس و خشم: به ترتیب دارای میانگین: ۱۲/۱۱، ۱۲/۱۳، ۱۲/۴۴ و ۱۲/۴۴ با انحراف معیار به ترتیب: ۱/۲۸۳، ۱/۶۹۴، ۱/۵۸۳ و ۱/۵۱۸ با کمترین مقدار به ترتیب: ۷، ۶، ۵ و بیشترین مقدار: ۱۵، ۱۵، ۱۵ است. و عامل مشارکت ورزشی با ۸ شاخص موفقیت، گروه‌گرایی، آمادگی، تخلیه انرژی، عوامل موقعیتی، بهبود مهارت، دوست‌یابی، تفریح و سرگرمی: به ترتیب دارای میانگین: ۳۰/۳۲، ۹/۸۵ و ۳۰/۸۰، ۱۵/۱۳، ۱۶/۴۵ و ۲۰/۱۷، ۱۲/۴۷ و ۶/۸۵ با انحراف معیار: ۸/۳۹۷، ۳/۵۰۵ و ۸/۲۳۵، ۳۰/۹۹ و ۲/۰۳۶ و ۱/۲۱۴، ۸/۳۹۷ و ۵/۰۵ با کمترین مقدار: ۳، ۹، ۱۲، ۷، ۹، ۳، ۳۶، ۲۰، ۲۰، ۳۶، ۱۲، ۳۶، ۲۰ است. همچنین توزیع با آزمون کلوموگورف-اسمیرنوف (k-S) داده‌ها نشان از نرمال بودن دارد ($p > 0.05$). نتایج حاصل از بررسی پایایی با آلفای کرونباخ در همه عوامل پرسشنامه بالای ۰.۹ گزارش گردید که نشان از پایایی مطلوب و قوی دارد.

جدول ۳: بررسی وضعیت متغیرهای پرسشنامه و آزمون نرمال بودن و پایایی (با آلفای کرونباخ)^۱

متغیر	تعداد	مینیمم	ماکسیمم	میانگین	انحراف معیار	K-S	سطح معناداری	آلفا	نتیجه پایایی
پرخاشگری	۲۵۰	۷۰	۱۳۰	۱۰۵/۹۷	۱۰/۰۵۴	۰/۴۲۴	۰/۴۳۱	۰/۹۲۵	مطلوب
تحریک پذیری	۲۵۰	۳۶	۷۵	۶۰/۴۹	۶/۰۴۲	۰/۳۵۸	۰/۱۶۸	۰/۹۲۳	مطلوب
مشارکت در ورزش	۲۵۰	۲۱	۸۴	۶۹/۶۷	۷/۷۸۶	۰/۲۵۸	۰/۱۷۸	۰/۹۴۱	مطلوب
خرده پرخاشگری فیزیکی به خشم	۲۵۰	۴۰	۷۰	۵۷/۰۲	۵/۰۴۶	۰/۱۶۷	۰/۳۲۷	۰/۹۵۱	مطلوب
مقیاس پرخاشگری کلامی و خصوصی	۲۵۰	۳۳	۶۰	۴۹/۵۶	۴/۳۵۵	۰/۱۶۸	۰/۴۶۵	۰/۹۴۴	مطلوب

^۱ لازم به توضیح است علائم اختصاری در کنار هر خرده مقیاس جهت مطالعات بعدی و نموداری حک شده است. تا خواننده گرامی در مطالعه مقاله سردرگم نگردد.

خرده	جامعه پذیری tj	۲۵۰	۷	۱۵	۱۱/۹۴	۱/۲۸۳	۰.۲۴۵	۰.۵۲۷	۰.۹۵۶	مطلوب
مقیاس	سطح فعالیت tf	۲۵۰	۶	۱۵	۱۲/۰۴	۱/۶۹۴	۰.۲۱۱	۰.۵۴۱	۰.۹۵۷	مطلوب
تحریک	واکنش در ماندگی td	۲۵۰	۸	۱۵	۱۲/۱۳	۱/۵۸۳	۰.۳۱۲	۰.۵۴۱	۰.۹۴۵	مطلوب
پذیری	ترس خشم tkh	۲۵۰	۵	۱۵	۱۲/۴۴	۱/۵۱۸	۰.۴۱۱	۰.۴۴۲	۰.۹۴۸	مطلوب
خرده	موفقیت az	۲۵۰	۹	۳۶	۳۰/۳۲	۸/۳۹۷	۰.۵۱۱	۰.۴۴۶	۰.۹۳۷	مطلوب
مقیاس	گروه گرایی ab	۲۵۰	۳	۱۲	۹/۸۵	۲/۵۰۵	۰.۲۷۸	۰.۳۷۸	۰.۹۲۸	مطلوب
مشارکت در ورزش	آمادگی ah	۲۵۰	۹	۳۶	۳۰/۸۰	۸/۲۳۵	۰.۲۶۵	۰.۳۴۱	۰.۹۲۸	مطلوب
	تخلیه انرژی mkh	۲۵۰	۷	۲۰	۱۵/۱۳	۳/۰۹۹	۰.۲۴۵	۰.۳۵۲	۰.۹۴۱	مطلوب
	عوامل موقعیتی mm	۲۵۰	۹	۲۰	۱۶/۴۵	۲/۰۳۶	۰.۲۶۵	۰.۴۵۴	۰.۹۱۱	مطلوب
	بهبود مهارت mj	۲۵۰	۱۲	۲۰	۱۷/۴۷	۱/۲۱۴	۰.۲۴۵	۰.۵۲۱	۰.۹۰۲	مطلوب
	دوستیابی zff	۲۵۰	۹	۳۶	۲۰/۱۲	۸/۳۹۷	۰.۲۳۵	۰.۱۳۹	۰.۹۱۰	مطلوب
	تفریح و سرگرمی tfs	۲۵۰	۳	۱۲	۶/۸۵	۳/۵۰۵	۰.۲۲۳	۰.۴۲۸	۰.۹۲۶	مطلوب

نتایج حاصل از آزمون کیزر با مقدار ۰/۸۶ نشان از کفایت حجم نمونه و آزمون بارتلت با مقدار ۷۴۸/۳۰۶ تایید بررسی همبستگی بین متغیر آشکار و پنهان با نرم افزار آیموس را آشکار نمود (جدول ۴)

جدول ۴: آزمون کیزر و بارتلت^۱

کیزر	۰/۸۶
بارتلت	۷۴۸/۳۰۶***
درجه آزادی	۶
سطح معناداری	۰/۰۰۰

***p<۰.۰۰۱

همچنین نتایج حاصل از بررسی همبستگی بین متغیرها با ضریب همبستگی پیرسون نشان داد: همبستگی بین پر خاشگری با تحریک پذیری ۰/۹۱۹، است که در سطح ۰/۰۰۱ معنا دار می باشد. (جدول ۵) (p<۰.۰۰۱).

جدول ۵: بررسی همبستگی بین پر خاشگری و تحریک پذیری

متغیر	تحریک پذیری
پر خاشگری	۰/۹۱۹***
معناداری	۰/۰۰۰

1 Kaiser-Meyer-Olkin , Bartlett's Measure of Sampling Adequacy

$***p < .001$

نتایج بررسی جدول آنوا رگرسیونی نشان داد که؛ که این آزمون با مقدار $F=88/581$ در سطح 0.001 معنادار است. یعنی رگرسیون قابل انجام است. (جدول ۶)

جدول ۶: بررسی آنوا رگرسیون

مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آزمون F	سطح معناداری
۶۶۲۳.۹۱۲	۱	۶۶۲۳.۹۱۲	۸۸.۵۸۱***	۰/۰۰۰
۱۸۵۴۴.۸۹۲	۲۴۸	۷۴.۷۷۸		
۲۵۱۶۸.۸۰۴	۲۴۹			

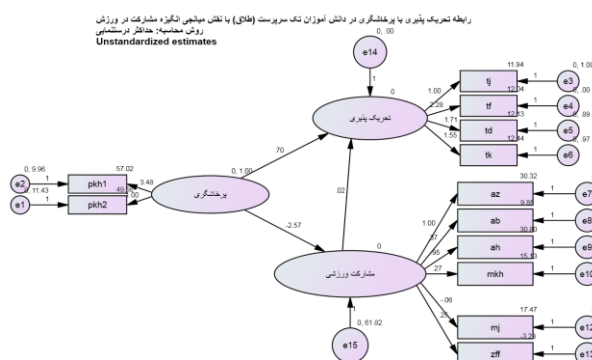
$***p < .001$

نتایج حاصل از معادله خط رگرسیونی برابر است $Y = 45.721 + 1.242X$ که نشان از یک رابطه خطی می‌دهد از سویی اجزای ضرایب رگرسیونی نیز معنادار هستند. $51/3\%$ واریانس پرخاشگری از تحریک پذیری تبیین می‌شود (جدول ۷)

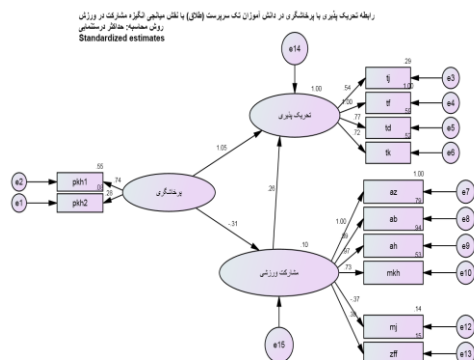
جدول ۷: برآورد ضرایب رگرسیونی

ضرایب	برآورد	انحراف از خطا	β	آزمون تی	سطح معناداری
ثابت A (عرض از مبدا)	۴۵/۷۲۱	۶/۴۲۵		۷/۱۱۶	۰/۰۰۰
شیب B	۱/۲۴۲	۰/۱۳۲	۰/۵۱۳	۹/۴۱۲	۰/۰۰۰

جهت بررسی رابطه پرخاشگری و تحریک پذیری در دانش آموزان تک سرپرست با نقش میانجی مشارکت ورزشی از آیموس استفاده شد که نمودار آن در حالت غیر استاندارد (شکل ۱) و استاندارد (شکل ۲) گزارش گردید. نتایج حاصل از بررسی ضرایب همبستگی عاملها (جدول ۸) نشان داد با افزایش مشارکت ورزشی پرخاشگری و تحریک پذیری در دانش آموزان تک سرپرست کاهش می‌یابد. همچنین نتایج حاصل از معادلات ساختاری به روش حداکثر درستنمایی ماکسیمم در جدول ۸ نشان داد بین صفات پرخاشگری و تحریک پذیری در دانش آموزان تک سرپرست با نقش میانجی‌انگیزه مشارکت ورزشی رابطه مستقیم وجود دارد.

شکل ۱: نمودار بررسی عاملها (غیر استاندارد)

شکل ۲: نمودار بررسی عاملهای استاندارد

جدول ۸: بررسی ضرایب همبستگی عاملها

مشارکت ورزشی		
مقدار همبستگی	۰/۷۱۳	پرخاشگری
معنی داری	۰/۰۰۰	
تعداد	۲۵۰	
مقدار همبستگی	۰/۸۷۸	تحریک پذیری
معنی داری	۰/۰۰۰	
تعداد	۲۵۰	

ب) معادلات ساختاری

جدول ۵: معادلات ساختاری

متغیر مستقل	اثر کامل C	مسیر میانجی	بحرانی	نتیجه
پرخاشگری	۱	-۰/۰۸۱	۰/۰۰۰	میانجی کامل

جدول ۶: برازش شاخصها

مشخصه	برآورد	برآزش قابل قبول
نسبت مجذور خی به درجه آزادی (CMIN/DF)	۱/۲۹۶	مقدار کمتر از ۳
شاخص ریشه دوم میانگین مربعات باقیمانده (RMSEA)	۰/۰۲۳	کمتر از ۰/۰۸
شاخص نکویی برازش (GFI)	۰/۹۵۴	بزرگتر از ۰/۹
شاخص تعدیل شده نکویی برازش (AGFI)	۰/۹۲۱	بزرگتر از ۰/۹
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹۱۸	بزرگتر از ۰/۹
شاخص برازش هنجار شده بنتلر بونت (NFI)	۰/۹۰۸	بزرگتر از ۰/۹
شاخص برازش توکر-لویس (TLI)	۰/۹۴۹	بزرگتر از ۰/۹
شاخص برازش افزایشی (IFI)	۰/۹۱۹	بزرگتر از ۰/۹
شاخص برازش نسبی (RFI)	۰/۹۳۶	بزرگتر از ۰/۹

با توجه به خروجی ای‌موس در جدول شماره ۶ مقدار CMIN/DF محاسبه شده برابر با ۱/۲۹۶ است. مقدار RMSEA برابر با ۰/۰۲۳ است. میزان شاخص نکویی برازش (GFI)، شاخص تعدیل شده نکویی برازش (AGFI)، شاخص برازش تطبیقی (CFI)، شاخص برازش هنجار شده بنتلر بونت (NFI)، شاخص برازش توکر-لویس (TLI)، شاخص برازش

افزایشی (IFI) و شاخص برازش نسبی (RFI) نیز در مدل حاضر بالاتر از ۰/۹۰ هستند. بنابراین داده‌های این پژوهش با ساختار عاملی این مقیاس، برازش مناسبی دارد.

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام این پژوهش بررسی رابطه تحریک پذیری با پرخاشگری در دانش آموزان تک سرپرست (طلاق) با نقش میانجی انگیزه مشارکت در ورزش بود. بدین منظور یک نمونه ۲۵۰ نفری از خانواده های طلاقدر بین دانش آموزان مقطع دوم متوسطه انتخاب گردید. که نتایج بررسی روابط جداگانه تحریک پذیری با پرخاشگری و همچنین بررسی همبستگی بین پرخاشگری و تحریک پذیری با انگیزه ورزش محاسبه و یک همبستگی بالا را گزارش کرد. همچنین پژوهش نشان داد با افزایش پرخاشگری و تحریک پذیری در دانش آموزان افزایش می‌یابد از سوی با مشارکت ورزشی پرخاشگری کاهش و از سوی تحریک پذیری هم کاهش می‌یابد. و افراد بصورت بهتری انرژیهای منفی خود را کم و لذا انرژیهای مثبت را افزایش می‌دهند. که نتایج حاصل از این پژوهش با نتایج پژوهش بوریچ (۲۰۱۷) که نشان داد تحریک پذیری می‌تواند احساس خشم و پاسخهای پرخاشگرانه را به عنوان نتیجه ناکامی افزایش دهد که این احتمالاً به دلیل فعالیت نیمه اتوماتیک از یک توالی خاص رفتاری یعنی تحریک هیجان- پرخاشگری است که واکنشهای پرخاشگرانه را نسبت به موقعیتهای تحریک کننده تسهیل می‌کند همخوانی دارد. همچنین (کوربینیکو و همکاران، ۲۰۱۹) نشان دادند وقتی کودکی از داشتن برخی امتیازها خواسته و ناخواسته محروم می‌گردد تحریک پذیری اضطراب و خشونت و پرخاشگری او افزایش یافته و جهت جبران این کاستیها دچار اختلالات روانی می‌گردد، تا بتواند این مشکل را مخفی یا بزرگ نماید همخوانی دارد. از آنجا که کودکان و نوجوانان از طریق بازی و فعالیت های بدنی، اطلاعات لازم را برای زندگی اجتماعی به دست می آورند و برای پذیرفتن مسئولیت در جامعه آماده می شوند. بازی و ورزش، میدان تمرین مناسبی برای ارزش گذاری و جهت گیری رغبت ها، هیجان ها و عواطف و گرایش های فطری نوجوانان ایجاد می‌کند و مفاهیمی چون نوع دوستی و تعاون، ایثار، فداکاری و گذشت را به او می آموزد. روانشناسان معتقدند افرادی که ورزش می کنند و اوقات فراغت خود را بیشتر با انجام فعالیت های بدنی می گذرانند از رشد عاطفی خوبی برخوردارند، فعالیت های ورزشی فرصت مناسبی را برای ابراز شادی، علاقه، عدم پرخاشگری و ایجاد حس خودباوری، اعتماد به نفس و کسب شایستگی های فردی موثر است. بروز این حس ها از طریق تربیت بدنی و ورزش ممکن است. معمولاً نوجوانان ورزشکار بین هم سن و سالان خود محبوب تر هستند. همچنین کوربینیکو و همکاران (۲۰۱۹) و جونسون و همکاران (۲۰۲۲) معتقدند افراد تحریک پذیر برای عصبانی شدن مستعدترند و حتی کوچکترین تحریک را به عنوان خطر و مشکل تلقی می‌کنند. با توجه به نتایج حاصل از پژوهش می‌توان گفت کودکان تک سرپرست بعلاوه خلا موجود یکی از سرپرستان مستعد بیشتر پرخاشگری می‌باشد. شرکت در فعالیت های ورزشی و تفریحی نوجوانان را از حالت خمودگی و افسردگی خارج ساخته و نشاط و سرزندگی و امید و انگیزه شرکت در فعالیت های اجتماعی را در آنان فراهم می سازد و نیز در از بین بردن خلق و خوی پرخاشگری که در نوجوانان بسیار شایع است و حداقل از تقلیل چشمگیر آن بسیار موثر و نقش بسزایی را ایفا می نماید. همچنین فعالیت های بدنی و ورزش سبب فرو نشاندن پرخاشگری نهفته می شود که در آن اشخاص پرخاشگر خود را به صورت رفتار منفی نشان می دهند. افلاطون در این خصوص می گوید: نیروی آدمی در روح او نهفته است و تا

زمانی که به وسیله حرکات بدنی تحریک و بیدار نشود شکل نمی‌گیرد و تکامل نمی‌یابد. علم روانشناسی ثابت کرده است در زمان اعصابیت تحرک، راه رفتن، حتی جابجایی کوتاه زمان بر تنش و پرخاشگری افراد کاسته و انرژی منفی را به تقویت مثبت و با نشاط تبدیل خواهد کرد. همچنین با نتایج پژوهشهای قنبری و همکاران (۱۳۹۸) و متقی و همکاران (۱۳۹۸) همخوانی دارد. از این رو لازم است در همان ادوار کودکی به این موضوع اهمیت داده تا مشکلات و کاستیهای موجود به عنوان محرک در اخلاق آنها اثر بیشتری نگذارند. ورزش یکی از عوامل بسیار مهم و موثر در اخلاق و رفتار نوجوانان محسوب می‌شود، به طوری که برخی از گزارش‌های والدین نوجوانان ورزشکار نشان می‌دهد که حضور فرزندان‌شان در ورزش، در آرامش و مهار پرخاشگری موثر بوده است و برخی از تحقیقات انجام شده خاطرنشان می‌سازد که تمرینات ورزشی در درازمدت به طور قطع موجب کاهش پرخاشگری در نوجوانان می‌شود. کودکان و نوجوانان ما به عنوان آینده سازان در جامعه حضور دارند نقص حاصل از رفتار آنها می‌تواند در شکل‌گیری شخصیت و ساختن جامعه و نسل خود مشکل بیافریند. آنها باید یاد بگیرند در کنار مشکلات و رفتارهای محرک چگونه صبوری و کنترل شوند. و با دعوت و ایجاد محیط ورزشی در کنار همسالان خود بتوانند کاستیهای خود را فراموش کرده و در کنترل رفتار و بهبود روابط و ساختن آینده روشن قدم بردارند. وقتی خانواده تک سرپرست می‌شود این وظیفه هدایت بر دوش پدر یا مادر یا قیم کودک می‌افتد و کوتاهی در برخورد و مواجه شدن در این موضوع می‌تواند خسارات جبران ناپذیری برای نوجوانان بوجود آورد. از این رو در چنین شرایطی لازم است به تناسب نیازها آنها را با محیط ورزشی سوق داده و با توجه به اینکه اکثر خانه‌های امروزی آپارتمانی هستند و دانش‌آموزان انرژیهای کاذب را برای حفظ سکوت و عدم مزاحمت همسایگان در وجود خود می‌ریزند و تحریکات و پرخاشگری و اختلالات توجه و کمبودها و افسردگی در این گروه افزایش می‌یابد از این رو در بزرگسالی با مشکلات جدیتری دست و پنجه نرم می‌کنند. همچنین عزلت و گوشه نشینی توان حرکتی این افراد را کاسته و تمایلی به حرکت و انجام درست حرکات در برخی موارد ندارند و با مشکلات عدیده افزایش وزن، مشکلات قلبی و عروقی و سایر اختلالات مواجه خواهند شد. وقتی کودک یا دانش‌آموز بتواند در کنار دوستان تحصیل کرده و ورزش کند در یک جمع دوستانه اجتماعی شدن نشاط را تجربه خواهد کرد از این طریق در سامان دادن وضعیت روحی بیشتر تلاش خواهد نمود و می‌تواند کمبودها و خلاهای ناشی از عدم توجه را در خودش از بین برده و از طریق دیگر یعنی بهبود مهارت ورزشی، فعالیتهای سازنده و رقابت سالم در کنار دوستان کمبودها را به افزونی تبدیل نماید

منابع

- آقای نجف؛ الهی علیرضا؛ دهقان آیت‌الله. (۱۴۰۰). طراحی الگوی مدیریت فعالیتهای فوق برنامه تربیت بدنی آموزش و پرورش ایران. پژوهش در ورزش تربیتی. ۱۴۰۰؛ دوره ۹، ش ۲۳، ۴۴-۱۷
- پورخیایی، ابوالقاسمی، عباس، کافی ماسوله. (۲۰۲۴). اثربخشی درمان شناختی-رفتاری مبتنی بر اینترنت بر مسئولیت پذیری افراطی و تحریک پذیری نوجوانان دختر دارای علائم اختلال وسواسی-جبری، پژوهشهای روان شناسی بالینی و مشاوره
- پيله ور مؤخر الهام؛ حمیدی مهرزاد؛ هنری حبیب؛ خیبری محمد. (۱۳۹۷). طراحی و تبیین مدل داوطلبی در ورزش دانش آموزی ایران. نشریه مدیریت منابع انسانی در ورزش. ۱۳۹۷؛ (۱)، ۶، ۱۵-۱
- جهانپنده محمد علی؛ رضوی سید محمد حسین؛ حسینی سید عماد. (۱۳۹۷). تبیین الگوی بهینه پیاده سازی مدیریت دانش در تربیت بدنی آموزش و پرورش کشور. پژوهشهای معاصر در مدیریت ورزشی ۸(۶)، ۶۷-۷۹
- حمید؛ عسگرشمسی میثم. (۱۳۹۸). تحلیل محتوای پژوهشهای تربیت بدنی و ورزش دانش آموزی در ایران. پژوهش در ورزش تربیتی ۶(۷)، ۶۱-۸۴
- حیاوی، فاطمه؛ و محمدی، اکبر. (۱۳۹۸). اثربخشی قصه درمانی بر پرخاشگری دانش آموزان مبتلا به اختلال کم توجهی بیش فعالی، نهمین کنفرانس بین المللی روانشناسی و علوم اجتماعی، تهران، شرکت همایشگران مهر اشراق.
- حیدری علیرضا. (۱۳۹۸). معضل دولت سازی و سیاست گذاری آموزش و پرورش در ایران پس از انقلاب. فصلنامه علمی پژوهشی تربیت و تحول. ۴(۳۵)، ۶۵-۸۶
- رستمی پور، محمد؛ اصلانخانی، محمد علی؛ زارعیان و احسان. (۱۳۹۸). تأثیر مداخلات رایانه ای حرکتی (ایکس باکس کینکت) بر مهارت های حرکتی درشت کودکان دارای تأخیر حرکتی: تأکید بر تمرینات مدرن. علوم حرکتی و رفتاری، ۲(۱)، ۷۵-۸۴
- رفیعی، زهرا ؛ فرنام، فاطمه ؛ بهزادی، جمیله ؛ (۱۴۰۲). بررسی عوامل پرخاشگری در دانش آموزان استثنائی، مجله: مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی (موسسه آموزش عالی نگاره)، زمستان ۱۴۰۲ - شماره ۶۵ صفحه - از ۴۸۳ تا ۵۰۳
- زاده کبرا؛ خنیفر حسین؛ یزدانی حمید رضا؛ رحمتی محمد حسین. (۱۳۹۹). طراحی کیفی برنامه درسی آموزش مهارتهای زندگی در دوره ابتدایی بر اساس نظرات خبرگان. پژوهش های آموزش و یادگیری. ۱۳۹۹؛ دوره ۱۶، شماره ۲، صص ۷۲-۵۷
- سلطانی، حمیده؛ صادقیان، محمدرضا و صمدی، حسین. (۱۳۹۷). بررسی تاثیر بازی های اگزرگیم و سنتی بر رشد مهارت های حرکتی بنیادی کودکان دارای تاخیر حرکتی ۷-۹ ساله. علوم حرکتی و رفتاری، ۱(۳)، ۲۴۵-۲۵۳
- شفیع زاده، محسن (۱۳۸۵). تعیین اعتبار و پایایی و پرسشنامه های انگیزش شرکت در فعالیت های بدنی و تکلیف گرایی و خودگرایی در ورزش نوجوانان. پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

شکرای، زهرا (۱۳۹۰). بررسی و مقایسه پایگاههای هویت در میان دختران و پسران دانشجو، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی

شیبانی، حسنین، میکائیلی، فرهاد، نریمانی، محمد. (۱۳۹۶). اثربخشی آموزش تنظیم هیجان بر استرس، اضطراب، افسردگی و تحریک پذیری دانش آموزان مبتلا به اختلال بد تنظیمی خلق مخرب. نشریه روان پرستاری. 37-44, 5(6).

قاسمی روشنوند جواد؛ بحر العلوم حسن؛ اندام رضا؛ باقری هادی. (۱۳۹۸). اولویت بندی موانع مشارکتهای فرابخشی در ورزش دانش آموزی با استفاده از مدل ساختاری تفسیری. نوآوری آموزشی، ۴(۱۸)، ۷۳-۹۰.

قاسمی، مهسا (۱۳۹۶)، رابطه مشارکت ورزشی و رفتار شهروندی سازمانی بانوان شاغل شهرستان زابل، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی کرمان، دانشکده ادبیات، گروه تربیت بدنی.

قنبری فیروزآبادی علیرضا؛ امانی امین؛ ریحانی محمد؛ سردردیان، مهتا. (۱۳۹۹). طراحی الگوی راهبردی توسعه ورزش دانش آموزی. پژوهش در ورزش تربیتی. ۱۳۹۹؛ ۸(۲۰)، ۱۷۹-۲۰۴

متقی شهری محمدحسن؛ غفوری فرزاد؛ هنری حبیب؛ هلائی باقری جواد. (۱۳۹۸). طراحی الگوی سلامت ذهنی ورزشکاران شرکت کننده در ورزش تربیتی. پژوهش در ورزش تربیتی. ۱۶(۷). ۳۷-۱۷

محمدی، سردار؛ لطیفیان و عارفه. (۱۴۰۲). تاثیر بازی های رایانه ای و اینترنت بر مهارت های حرکتی پایه و شاخص توده بدنی. دستاوردهای نوین در مطالعات علوم انسانی، ۶(۵۹)، ۴۵-۵۸.

مرزوقی رحمت الله؛ محمدی مهدی؛ بختیاری ابوالفضل؛ رحیم دشتی زینب. (۱۳۹۸). ارزیابی میزان به کارگیری تکنیک اجراسنجی برنامه درسی به وسیله معلمان دوره ابتدایی. مطالعات آموزشی و آموزشگاهی. ۱۳۹۸؛ ۸(۲۱)، ۷-۲۶.

Barnett, L. M., Hinkley, T., Okely, A. D., Hesketh, K., & Salmon, J. O. (2012). Use of electronic games by young children and fundamental movement skills?. Perceptual and motor skills, ۱۱۴(۳), ۱۰۳۴-۱۰۲۳

Birkás B, Matuz A, Csathó Á (2018). Examining the deviation from balanced time perspective in the dark triad throughout adulthood. Frontiers in Psychology. 2018; 9:1046

Burch, J. M. (2017). The role of emotion regulation in the cognitive behavioral treatment of youth anxiety and depression (Doctoral dissertation, Fairleigh Dickinson University).

Fogaça, N., Rêgo, M., Melo, M., Pereira A. L., & Coelho J. F. (2021). Job Performance Analysis: Scientific Studies in the Main

Gabbard, C. P. (2016). Lifelong motor development. Pearson Higher Ed.

Goodway, J. D., Ozmun, J. C., & Gallahue, D. L. (2019). Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults. Jones & Bartlett Learning.

Haibach-Beach, P. S., Perreault, M. E., Brian, A. S., & Collier, D. H. (2023). Motor learning and development. Human kinetics.

Hill C, Waite P, Creswell C. Anxiety disorders in children and adolescents. Paediatrics and Child Health. ۲۰۱۸; ۲۶(۱۲):۵۳-۵۴۸

Jacobs M, Snow J, Geraci M, Vythilingam M, Blair RJ, Charney DS, et al. Association between level of emotional intelligence and severity of anxiety in generalized social phobia. J Anxiety Disord. 2018;22(8):1487-95.

Jonason, P. K., Baughman, H. M., Carter, G. L., & Parker, P. (202۲). Dorian Gray without his portrait: Psychological, social, and physical health costs associated with the Dark Triad. Personality and Individual Differences, 78, 5-13.

Journals of Management and Psychology from 2006 to 2021. Performance Improvement Quarterly, 30, pp. 231-247.

Knaus MC, Lechner M, Reimers AK. For Better or Worse? The Effects of Physical Education on Child Development. IZA – Institute of Labor Economics, Initiated by Deutsche Post Foundation, IZA Dp. 2018; No: 11268. www.iza.org

Koolwijk, P., Hoeboer, J., Mombarg, R., Savelsbergh, G. J. P., & de Vries, S. (۲۰۲۳). Fundamental movement skill interventions in young children: a systematic review. International Journal of Sport and Exercise Psychology, ۲۳-۱

Koorts K, Timperio A, Arundell L, Parker K, Abbott G, Salmon J. Is sport enough? Contribution of sport to overall moderate- to vigorous-intensity physical activity among adolescents. J Sci Med Sport. 2019; 22(10): 1119-1124.

Korobeynikov, G., Cynarski, W. J., Mytskan, B., Dutchak, M., Korobeynikova, L., Nikonorov, D., ... & Korobeinikova, I. (۲۰۱۹). The psychophysiological state of athletes with different levels of aggression. Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology, ۱۹(۱S), ۶۶-۶۲

Krieger FV, Stringaris A. Bipolar disorder and disruptive mood dysregulation in children and adolescents: assessment, diagnosis and treatment. Evid Based Ment Health. 2021;16(4):93-4. DOI: 10. 1136/eb-2013-101400 PMID: 23749629

Lansford JE(2019). Parental divorce and children's adjustment. Perspect Psychol Sci. 2019; 4(2): 140-152.

Li, X., Li, B., Lu, J., Jin, L., Xue, J., & Che, X. (2020). The relationship between alexithymia, hostile attribution bias, and aggression. Personality and Individual Differences, 159, 109869

Lin, J. D., Hsieh, Y. H., & Lin, F. G. (۲۰۱۷). Modification effects of family economic status and school factors on depression risk of single-father family children in Mid-Taiwan area. Research in developmental disabilities, ۳۴(۵), ۱۴۷۷-۱۴۶۸

Malti, T., & Krettenauer, T. (2020). The relation of moral emotion attributions to pro- and antisocial behavior: A meta-analysis. Child Development. 84,397-412.

Maxera FP, Gimenez AM, Martinez de Ojeda D. Games from around the world: Promoting intercultural competence through sport education in secondary school students. *International Journal of Intercultural Relations* 2020; 75: 23- 33.

Mombarg, R., de Bruijn, A. G. M., Smits, I. A. M., Hemker, B. T., Hartman, E., Bosker, R. J., & Timmermans, A. C. (۲۰۲۳). Development of fundamental motor skills between ۲۰۰۶ and ۲۰۱۶ in Dutch primary school children. *Physical Education and Sport Pedagogy*, ۲۸(۶), ۵۸۳-۶۰۰.

O'Brien, W., Philpott, C., Lester, D., Belton, S., Duncan, M. J., Donovan, B., ... & Utesch, T. (۲۰۲۳). Motor competence assessment in physical education—convergent validity between fundamental movement skills and functional movement assessments in adolescence. *Physical Education and Sport Pedagogy*, ۲۸(۳), ۳۱۹-۳۰۶.

Samadi M, Ghamarani A, Taghinejad M, Shamsi A. [Investigation of the relationship between maternal dark personality and emotional-behavioral disorders of elementary students of Isfahan (Persian)]. *Clinical Psychology & Personality*. 2017; 15(1):39-49

Sheehan, D. P., & Katz, L. (۲۰۱۳). The effects of a daily, ۶-week exergaming curriculum on balance in fourth grade children. *Journal of Sport and Health Science*, ۲(۳), ۱۳۷-۱۳۱.

Smith, M., Wallace, C., & Jordan, P. (2021). When the dark ones become darker: How promotion focus moderates the effects of the dark triad on supervisor performance ratings. *Journal of Organizational Behavior*. 37(2), pp. 236-254

Sofia, R., & Cruz, J. F. A. (2017). Unveiling anger and aggression in sports: The effects of type of sport, competitive category and success level. *Revista de psicología del deporte*, 26(2), 21-28.

Vernadakis, N., Derri, V., Tsitskari, E., & Antoniou, P. (۲۰۱۴). The effect of Xbox Kinect intervention on balance ability for previously injured young competitive male athletes: a preliminary study. *Physical Therapy in Sport*, ۱۵(۳), ۱۴۸-۱۵۵.

Vernadakis, N., Gioftsidou, A., Antoniou, P., Ioannidis, D., & Giannousi, M. (۲۰۱۲). The impact of Nintendo Wii to physical education students' balance compared to the traditional approaches. *Computers & Education*, ۵۹(۲), ۱۹۶-۲۰۵.

Vernadakis, N., Papastergiou, M., Zetou, E., & Antoniou, P. (۲۰۱۵). The impact of an exergame-based intervention on children's fundamental motor skills. *Computers & Education*, ۸۳, ۹۰-۱۰۲.

Williams, T. Y., Boyd, J. C., Cascardi, M. A., & Poythress, N. (۱۹۹۶). Factor structure and convergent validity of the Aggression Questionnaire in an offender population. *Psychological Assessment*, ۸(۴), ۳۹۸.